

महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि
महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-ब" संवर्गातील
अधिकाऱ्यांसंदर्भात विभागीय आयुक्तांना
शासनाचे प्रशासकीय अधिकार प्रदान
करण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: मविसे १०१४/प्र.क्र.१५०/२०१४/आस्था-३,
बांधकाम भवन, २५, मर्जीबान पथ, फोर्ट, मुंबई - ४०० ००९.

तारीख: ३० जून, २०१४

संदर्भ -

- १) शासन आदेश, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक: मविसे-२५९०/प्र.क्र.४७८/१०=१०, दिनांक १ सप्टेंबर, १९९०;
- २) शासन परिपत्रक, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक: मविसे १०९७/प्र.क्र.१३१८/१०अ, दिनांक २३ नोव्हेंबर, १९९८;
- ३) शासन निर्णय, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक: मविसे १०९९/ सीआर ३०१८/१०, दिनांक ६ सप्टेंबर, १९९९;
- ४) शासन निर्णय, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक: मविसे १०/२००३/प्र.क्र.४२३०/आस्था-३, दिनांक २३ एप्रिल, २००७;
- ५) शासन परिपत्रक, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक: मविसे १०/२००९/प्र.क्र.१४६/आस्था-३, दिनांक १९ जून, २००९;
- ६) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक: प्रशिक्षण-२०००/प्रक्र ५/२००९/ ३९, दिनांक २०.०७.२००२;
- ७) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक: मातंसं/प्रक्र ०३/६५/३९, दिनांक १८.०७.२००३;
- ८) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक: सेप्रनि-२००२/प्र.क्र.१४/०२/१२, दिनांक ०२.०९.२००३;
- ९) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक: मातंसं/नस्ती ०४/२२४/३९, दिनांक २६.०५.२००४;

१०) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक: मातंसं/नस्ती ०४/२२४/३९, दिनांक ०७.०७.२००५;

११) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक: मातंसं/नस्ती ०४/२२४/३९, दिनांक ०५.०५.२००७;

प्रस्तावना -

महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गातील अधिकारी पंचायत समिती, जिल्हा परिषदा, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, विभागीय आयुक्त स्तरावर आणि प्रतिनियुक्तीने अन्यत्र कार्यरत असतात. सदर महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांसंदर्भातील काही आस्थापना विषयक बाबींचा तातडीने निपटारा होण्यासाठी आणि प्रशासनात कार्यक्षमता आणण्याच्या दृष्टीकोनातून संदर्भाधीन क्रमांक १ ते ५ येथे नमूद शासन निर्णय / आदेश / परिपत्रकान्वये विभागीय आयुक्तांना प्रशासकीय अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत. सदर अधिकारांचे पुनर्विलोकन करून त्यामध्ये यथोचित सुधारणा करण्याची आणि एकसुत्रता आणण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुंषंगाने, शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

सध्या प्रचलित असलेल्या दिनांक ०१ सप्टेंबर, १९९०, दिनांक २३ नोव्हेंबर, १९९८, दिनांक ०६ सप्टेंबर, १९९९, दिनांक २३ एप्रिल, २००७ आणि दिनांक १९ जून, २००९ चे शासन निर्णय / शासन आदेश / शासन परिपत्रक या शासन निर्णयान्वये अधिक्रमित करून खालीलप्रमाणे एकत्रित सुधारीत आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत.

शासन निर्णय-

या शासन निर्णयान्वये विभागीय आयुक्तांना "प्रादेशिक विभाग प्रमुख" घोषित करण्यात येत असून, खाली नमूद केलेल्या आस्थापनाविषयक बाबींसंदर्भात नियमोचित कार्यवाही पार पाढून निर्णय घेण्याचे प्रशासकीय अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत :-

१) महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांची दक्षता रोध पार करण्यासंदर्भातील प्रकरणे निपटारा करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

(मात्र, ज्या प्रकरणी परवानगी नाकारावयाची असेल अशा प्रकरणांसंदर्भातील परिपूर्ण प्रस्ताव विभागीय आयुक्तांनी शासनास सादर करणे आवश्यक आहे.)

- २) महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांविरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ नुसार शिस्तभंगाची कार्यवाही करणे आणि महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम ५(१)(एक)(दोन)(तीन)(चार) (पाच)(सहा) मधील तरतुदीनुसार किरकोळ शिक्षा बजावण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;
- ३) शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय आणि शासन परिपत्रकांमधील तरतुदीनुसार महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांच्या गोपनीय अहवालाचे संस्करण करणे, गोपनीय अहवालातील प्रतिकुल शेरे संबंधितांना कळविणे, प्रतिकुल शेच्यांसंदर्भात संबंधित अधिकाऱ्याचे अभिवेदन प्राप्त करून घेऊन त्यासंदर्भातील प्रस्ताव शासनास सादर करणे, गोपनीय अहवाल जतन करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;
- ४) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतन) नियम, १९८२; महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण अवधी इ.) नियम, १९८१; आणि महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१ अन्वये प्रादेशिक विभाग प्रमुखांना देण्यात आलेले अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;
- ५) महाराष्ट्र भविष्य निर्वाह निधी नियमातील तरतुदीनुसार महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गामधील अधिकाऱ्यांना भविष्य निर्वाह निधी खात्यामधून परतावा आणि ना-परतावा रक्कम नियमोचित कार्यवाही पूर्ण करून मंजूर करण्याचे, तसेच, सेवानिवृत्तीनंतर भविष्य निर्वाह निधी खात्यातील रक्कम नियमोचित कार्यवाही पूर्ण करून अदा करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;
- ६) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ मधील नियम क्र.९(१४)(एफ) मधील तरतुदीनुसार आणि शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयांच्या अधिन राहून महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-ब" संवर्गामधील अधिकाऱ्यांना १५

दिवसांच्या मर्यादेपर्यंत सक्तीचा प्रतिक्षा कालावधी "कर्तव्य" म्हणून नियमित करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

७) शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयांमधील तरतुदीनुसार महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांनी वयाची ४५ वर्षे पूर्ण केल्यानंतर विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सुट देण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

(मात्र, सरळसेवा प्रविष्ट अधिकाऱ्यांनी विहित मुदतीत व विहित संधीत विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण केली नसल्यास याबाबत आवश्यक त्या कागदपत्रांसह विहित मुदत व विहित संधी संपत्ताक्षणीच अशी बाब विभागीय आयुक्तांनी शासनाच्या निर्दर्शनास आणणे आवश्यक आहे. तसेच, पदोन्नत अधिकाऱ्यांनी विहित मुदतीत व विहित संधीत विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण केली नसल्यास याबाबत आवश्यक त्या कागदपत्रांसह विहित मुदत व विहित संधी संपत्ताक्षणीच अशा अधिकाऱ्यांना पदावनत करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास सादर करणे आवश्यक आहे.)

८) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १०(४) नुसार आणि सदर नियमाच्या अनुषंगाने शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले शासन निर्णय, परिपत्रक आणि आदेशांमधील तरतुदीनुसार वयाची ५०/५५ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर लोकहितास्तव महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांच्या सेवेचे पुनर्विलोकन करणे आणि त्यानुषंगाने नियमोचित प्रस्ताव शासनास सादर करण्याबाबतचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

९) महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १२९-ए व १२९-बी आणि त्यानुषंगाने शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयांमधील तरतुदींच्या अनुषंगाने, महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांना विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या उपदान / निवृत्ती वेतनावर विलंब व्याज प्रदान करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

१०) महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांना सोपविण्यात येणाऱ्या अतिरिक्त कार्यभाराच्या अनुषंगाने नियमोचित कार्यवाही पूर्ण करून अतिरिक्त वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

११) महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-ब" संवर्गामधील अधिकाऱ्यांना आगाऊ वेतनवाढीसंदर्भात त्यात्या वेळी अंमलात असलेल्या नियमोचित पद्धतीनुसार आगाऊ वेतनवाढी मंजूर करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

१२) महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांना मराठी व हिंदी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून नियमांमधील तरतुदीनुसार सूट देण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;
(मात्र विविक्षित प्रकरणी विभागीय आयुक्तांना आवश्यक वाटल्यास त्यांनी सकारण शासनाचा सल्ला घेऊन तदनंतर अशा प्रकरणी निर्णय घ्यावा.)

१३) महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" संवर्गातील प्रतिनियुक्तीवरील अधिकारी, प्रतिनियुक्तीवर जाण्यापूर्वी ज्या विभागात कार्यरत होते त्या विभागाच्या विभागीय आयुक्तांनी अशा अधिकाऱ्यांच्या वेतन निश्चिती, सेवापुस्तक जतन करणे, घरबांधणी अग्रीम व अन्य सेवाविषयक बाबी, निवृत्ती वेतन प्रकरणे, निवृत्ती वेतन व रजा वेतन अंशदानाची वसुली करून शासन कोषागारामध्ये जमा करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

१४) महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-ब" संवर्गातील प्रतिनियुक्तीवरील अधिकारी, प्रतिनियुक्तीवर जाण्यापूर्वी ज्या जिल्हा परिषदेमध्ये कार्यरत होते त्या जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांनी अशा अधिकाऱ्यांच्या वेतन निश्चिती, सेवापुस्तक जतन करणे, घरबांधणी अग्रीम व अन्य सेवाविषयक बाबी, निवृत्ती वेतन प्रकरणे, निवृत्ती वेतन व रजा वेतन अंशदानाची वसुली करून शासन कोषागारामध्ये जमा करण्याचे अधिकार संबंधित जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांकडे प्रदान करण्यात येत आहेत;
तसेच, महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-ब" मधील जे अधिकारी विभागीय स्तरावर प्रतिनियुक्तीने कार्यरत असतील अशा अधिकाऱ्यांच्याबाबतीत उपरोक्त कार्यवाही पूर्ण करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत.

१५) महाराष्ट्र विकास सेवा "गट-अ" आणि "गट-ब" संवर्गातील अधिकाऱ्यांना ५० वर्ष पूर्ण झाल्यानंतर संगणक परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सुट देण्याबाबत अथवा विहित मुदतीत संगणक परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास नियमोचित कार्यवाही पार पाडण्यासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयांमधील तरतुदींचे पालन करून सुट देण्याबाबतचे अथवा नियमोचित कार्यवाही पूर्ण करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्तांना प्रदान करण्यात येत आहेत;

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४०६३०१६३०४६४७२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(ग. के. रहाटे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
४. मा.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई, (पत्राने)
५. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई,
६. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर,
७. विभागीय आयुक्त (सर्व),
८. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व),
९. अध्यक्ष, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा (सर्व),
१०. भाषा संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,

११. संचालक, माहिती तंत्रज्ञान संचालनालय, मुंबई,
१२. मा.मुख्य सचिव यांचे खाजगी सचिव,
१३. मा.मंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव,
१४. मा.राज्यमंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव,
१५. प्रधान सचिव (ग्रामविकास व पंचायत राज) यांचे स्वीय सहायक,
१६. सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१७. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१८. ग्रामविकास विभागातील सर्व कार्यासने,
१९. निवड नस्ती (ग्रामविकास विभाग : का.क्र.आस्था-३)(आस्था-३)

*****